

بر نسخہ می ۱ غرو شدہ در .

بر نسخہ می ۱ غرو شدہ در .

مرکزی ابو السعود جادہ سندہ ۱۸ نومبر ۱۹۰۶ء کاندر .
کوندریہ جگ اوراقی معل نامتہ اوراہ کوندریہ لیدر .
پوسنہ اجرتی ویرامش مکاتیب قبول اوتخار .

محمد رفیع علی خان

استانبول ایچون آونہ یازماز . بوزار ایچی داخل اولدینی
حالدہ خارج ایچون بر سنہک آونہ بدلی — پوسنہ
ایچونہ برابر — یازم عثمانی لیراسیدر .

فی ۲۶ صفر سنہ ۱۳۰۶ (معارف نظارتک رخصتیلہ ہفتہ در دفعہ شہر اولور) فی ۱۹ تشرین اول سنہ ۱۳۰۴

خاطرہ بدر کبری [۱]

ایده درک مؤلفات معتبرہ فی کندیسنہ یازدیرلردی . بو تقریب الہ
بک چوق شی یازمشدر . از جہ (۲۲) قطعہ مثنوی شریف
یازدینی مشہوردر . مولانا جامینک (نجات الانس) ندن . صاری
عبد اللہ اقدینک (شرح فصوص الحکم) ندن . (اخلاق علائی) دن
برخی نسخہ نقل تحریر ایشدر . (شہنامہ) (کنہ الاخبار) (وصاف)
دخی یازمش اولدینی تاریخلر درہ . مقیددر . رسالہ کلچہ : بحرانی
لاخصی دینیہ جگ مرتبہ دہ در . کندی دیوانک خط دستیہ
محرر بر نسخہ نقبہ می رسیدہ نظر عاجز الہ من اولمشدر .

فوق العادہ سریع القلم ایدی . حتی بر دفعہ بالمباحثہ برکوندہ
بیک بیت یازوب بیک آچمہ صافشدر .

جوری «کل خطاط جاحل» قضیہ مشہورہ سنی نقض
ایدنلرک افاضندن معدوددر . دیوانندن بشقہ مؤلفانندن بر
معمی رسالہ سبلہ مفردات طبہ . احوال شہور وحوادث جوبیہ
متعلق بر منظومہ می موجوددر . بردہ مثنوی شریفک
(۳۶۰) ییتی بشریت الہ ترکیب بند طرز زندہ شرح ایشدر .
مشار الہک اشعاری طریفانہ در . لسانندہ کی دوزگونلک
ایسہ او عصرک ہان ہج بر شاعرندہ کوریلہ من دینیہ بیلیر .
یادشاہ عصرک ایقار بنہ عارض اولان آغری زائل اولسبلہ
شکرانہ اولہرق سوبلدیکی قصیدہ غرا — کہ :

(منت اللہ ینہ خسرو دین اسلام)

(علم احمد مختار کی ابتدای قیام)

(سرفراز اولسہ نولہ رایت دین ودوات)

(دستگیر اولدی شہنشاہ ینہ رب انام)

یتلریلہ باشلار — اشعار مشہورہ مسندندر .

روحی بغدادینک ترکیب بندنی . نفعینک بعض قصائدنی
ماہراہہ نظیر ایشدر . حبۃ خاقانیہ بیروک یولندہ سوبلدیکی
نعت شریف شایان تقدیسدر . کوزل تاریخاری دہ واردر .
جوری کندی علانہ یاشامنی سور . نیل مناصب آرزوسندہ
بولماز . قناعنکار . عالی کردار بر شاعر حقیقت بین اولدیندن
قلم بدیع الرقی سایہ سندہ محبوب القلوب . آزادہ غوائل اولدینی
حالدہ مرفہ امراہ عمر ایشدر .

(۱۰۶۵) سنہ مسداف اولان وفاتنہ شو نقبہ صلی تاریخار

سوبلدیشدر :

پیش چشمہ در اول جند جہانگیر ہنوز

کوش جانمہ در اول غلغل تکبیر ہنوز

آردن بیک بو قدر سال مرور ایش ایکن

دل حساسدہ جا کدر او تأثیر ہنوز

سیف اسلامہ دکل صاعقہ تعیری سزا

اولہ بر صاعقہ ایندرمدی تقدیر ہنوز

نظم قرآن کبی ای انجم رخشان ہدی

سزی استاد فلک ایتدی نظیر ہنوز

بی بصیرتار ایدرلر سزہ اسناد افول

ایدیور شمشعہ کر عالی تنویر ہنوز

لبلہ بدر محرم سنہ ۱۳۰۶

نمونہ انتخاب

— ۲۹ —

جوری

(جوری جایی) عنوانسبلہ معروفدر . اسمی ابراہیمدر .
استانبولیہ یتیم ارباب معارفندر . غایت سوبلی . بک ظریف
بر ذات ایدی .

زمانندہ شاعرلکہ مشہر اولدینی کی خوشنویساکہ دخی
تمیز ایشدر . کتب ورسائل تحریرلہ تعیش ایدری . یازیمی
ہم لطافتی . ہم بختی اولدینندن اکا بر دولت خطہ رغبت

[۱] مشہور غزوہ جلیلہ .

§ ادراك اكر وار ايسه معقول شناس اول
§ آكه الم دهري كه اول بار چكلمز
§ ارباب دله قنلت نادان نه بلادر!
§ آزاده سره قيد تحمیل نه بلادر!
§ علم فائده رسم زندگانی بوله در
§ آشنایه آشنا بیکانه به بیکانه بز

§ جور بی نمون لطف ایده جناب کردگار
§ ایله یارب جوریه فردوس اعلا ده مکان
مرحوم مراقب ایمش : قابیه، آه نمکدن يك زیاده احتراز
ایدر، بو خصوصده احسانك آره صره واقع اولان رجاسته ده
اهمیت و برمک استیتمش . بعضاً غلطه مولویخانه سنه کلوب بر
کجه مسافر قاهره فرداسی یارانیله قاهره دن ماشیاً کاغذ خانه به
ایوب انصاری به کیدرمش .

مشارالیهک بعضی اشعاری:

بیتلر

§ نشئه عشق ایله فرق ایتمیله روز وشي
اولدم آسوده جهانك غم فردا سندن
§ کندن بیله ای عشقه گرفتار بیلیر دل
آزاده لیکن کندیسنه عار بیلیر دل
§ طومسون ذوق فراغ دل ناکاهی فلک
خضم دیرینه می واقف راز ایتمیلم
§ دنیای بر صفایه و برن رندی نوا
کتر متاع ذوقی دنیایه ویرمیش
§ درد ایله اولمک حیات جاودانیدر بکا
تک طیب دهر دون منته درمان ایتمسون
§ مضمر دل دمبسته ده بر کام کرامی
کیم نینز آتی عقده کشایان تننا
§ بجر صبا کی عاشق هزار جنتدن
حزیم کو یک چیممازه رهگذار امید
§ اول دیر معانی صور عالم قدسم
کیم نغمه تحقیق صدای جرسدر
§ چشم مستکه اولان ذوقی بیلدرسه ک
زهدی ساغر بکف کوچمه خار ایدرز
§ اشکال هوس جلوه کر اولماز دلزده
بالک اولسه نه وار آینه من مظهر عشقز

مصراعلر

§ هشیار ایله هشیار اولورز مست ایله مستر [*]

[*] (اعلازه اعلانیز بیست ایله بیست +
(روحی بغدادی)

— ۳۰ —

شیخ الاسلام محمد بهانی

سلطان محمد خان ثالث ایله (آکری) طعنه مشهوره سنده
بولتهرق محاربه نك يك شانی بر صورتده قازانسنه سبب اولم
اولمش اولان فاضل شهر ، کامل خطیر خواجه سعدالدین
افندینک [*] دردخی میخومی اولوب مکرراً صدر روم اولدقدن
صکره (۱۰۲۷) ده ارحال ایدن عبدالعزیز افندینک اوغلیدر .
بین العلما (عزیز زاده) عنوانیسه یاد اولنوردی . والده سی
ابو السعود زاده مصطفی افندینک کریمه سیدر .

پدر ومادر جهلرندن بویه ایکی علامه ذی شأنه منسوبیله
حائر نجات کامله اولان بهانی (۱۰۱۰) ده تولد آیشدر .

استعداد فوق العاده اصباحتدر . هله قوه حافظه جه نادره .
الزمان اطلاقه شایان ایدی . حدیث السن ایکن بین الاقران
علم وعرفان ایله مشار بالبنان اولدی . بر قاج مدرسه مدرس لکنده
بولندقدن صکره سالانیک، حلب، شام، ادرنه مولوی شلری
شرقیای ایلدی .

حلب مولوی تشدن ، اوراده والی بولسان احمد باشانک
استانبوله «شرب دخانه مبتی اولدیفندن ایفای وظیفه ایده .
میور .» کبی بر صورت غریبه ده عرض شکایت ایتسی اوزرینه
عزل اولندقدنه برینه مشهور منطلق احمد افندی نصب
ایدلشدر .

[*] خواجه مشارالیه سلطان سلیم اولک مصاحب خاصی اولان مشهور
(حسن جان) کنجلی مکریمدر .

حسن جان صاحبقران مشارالیه طرفندن — فرط ذکا سنه ، حسن
صداسنه تمایلاً — تبریزدن برلکده استانبوله کنتریلن حافظ محمد اصفاپنک
مخدومیدر . بدریک وفاتده آنک برینه مصاحب شهرتاری اولمش ایدی .
پادشاهک ارحالنی متعاقب متأراً بروسه به هجرت وبر زمان صکره اوراده
رحلت آیشدر .

(وتمطلت لما نأى ابن عزرها)

(اذلا بهاء لها بفير بهاء)

مشار اليه اخلاق جهتيله دخى عصرينك اكارندن
معدوددر .

آثار خامه سندن عربى بعض تقریضات بلیغانه سنی کوردک .
بر دیوانجه تشکیل ایتمکده اولان اشعارى حقیقه استادانه در .
غزلسر القده تمیز ایدی . (نیلسین) غزل عاشقانه سی حافظه .
پیرای شعرا در . طرف هاپونه تقدیم ایتش اولدینی مثنوی
طرزنده منظومه طویله - که حکایه حال خننده استعطافی
حاویدر - شایان مطالعه در .

اوائل حالنده :

(سور آستان حضرت ملایه رویکی)

(مخلص اولور سه ساکاور کاهدن اولور)

ییتی مشتمل اولان قطعه ایله سرجمت ایتسی اوزرینه شیخ الاسلام
یحیی افندی طرفندن کندیسنه (بهایی) مخلصی ویرلش ایدی .

مشار الیهک بعض اشعارى :

بیتلر

‡ یارک تجلیاتی صد کونه کوسترن

آینه دلده اولان انکساردر

‡ خوار اولسه آب چشم بهایی عجب دکل

‡ بسیار اولان کهرسده بی اعتباردر

‡ بهایی خانه امید قلماز بویه در بسته

‡ نسیم لطف اسر البته بر کون فتح باب ایلر

‡ ای بهایی شه غم راهنه پای انداز ایت

‡ کچه دلده نه قدر وار ایسه کلاهی سرور

‡ محکم اولدی بند زلفی اضطراب ایتدیکه دل

‡ مرغ بی آرام اسیر دام صیاد اولسون

‡ یتیمقاز دی بی اندر پی چکرکن جام آزارک

‡ بو بزمک باده نوشی مست اولور اما خراب اولماز

‡ هراسان اولسه کلان دل ناشادک ای بابل

‡ نلر ایلردی خاره آه آتشرادک ای بابل

‡ کله نسیم صح ایله مؤده شه بهاردن

‡ ایسه خلاص بابلی محنت اشتغاردن

شامی تشریفده شعرای شهردن (ابو بکر بن منصور
العمری) شو قطعه تاریخیه یی سونلش ایدی :

(لا تقبل لی فی العدل زید وعمرو)

(وخذ الصدیق بالکلام الوجیز)

(انما العدل یا اخا الفهم اریخ)

(عدل هذا محمد بن عزیز)

(۴۹) ده استانبول قاضیسی اولنجه سید رضا جایی طرفندن :

(شد بهایی حاکم شرع جمیل)

تاریخی سونلشدر .

(۵۶) ده آناطولی صدارتندن مفصل اولان ججی خوا .
جهنک برینه کچدی . سلفک غاضبه خلقک ظرافتی معکوساً
متاسب اولدیفندن السنه ظرفا :

(دیو جو بیرون رود فرشته در آید)

مصراعنی کویا اولدی .

ججی جایی طرفندن سونلینان :

(عدل ایله صدری بهایی ایتدی جا)

تاریخنده کوسترلدیکی اوزره ینه او سال اینجسده روم ایلی
صدارتیه کادی .

(۵۹) ده مسند مشیخته رونق و یردی . شیخ محمد شامی
تاریخ املوق اوزره دیدی که :

(فطولی لفتوی الروم یا بن عزیز)

(۶۰) ده معزول اولدی . آناطولی حصارنده واقع یاللسنده
اقامت ایتمکده ایکن مدالی جزیره سنه دیه نفی اولندی . فقط
کندیسی بالمساحه کلیولیده قالدی . بر آرز صکره عمزاده سی
ابو سعید افندی شیخ الاسلام اولمغه درسعاده عودتیه مساعده
ایدلی . وصولنده طرف بادشاهیدن بر خیلی نقود و ذخائر
ارسالیله تاطیف بیورلدی . (۶۲) ده ثانیاً مقام مشیخته کلدی .
(۶۴) صفرینک اون اینگیجی جمعه کچیمی وفات ایتدی . سنک
مزارنده منقوش اولان :

(منزلک فردوس اوله الفاتحه)

مصراعنی بو تاریخی کوستر .

مرحوم ایچون مریملر سونلشدر . شعرای شامدن
برینک :

(الروم قدحیت محاسن انساها)

مصراعیه باشالایان مریمسی شو مصنع ییتی حاویدر :

طاعتك خواب ناز یاری ای فریاد نیلرسین
ایدوب قته‌یله دنیایی خراب آباد نیلرسین
کوزل تصویر ایدرسین خال و خط دلبری اما
فسون و قتیله کلدکه ای بهزاد نیلرسین

تَرز راکن

مؤلفی: امیل زولا

— مابعد —

هیچ بر وقت یوله اشتیاری نی تسکین ایدمک بر حالد بهشامش ایدی .
(راکن) قامیلیاسنک کندیسینه بدل ائیکده اولدیی حفاظت بی نهایه
ایچنده اوپوشوب قالیوردی . ذاتاً بو قامیلیاسنک آرسندکی موقعی کندیسینه
پک طبیعی کورتکده ایدی . حدتسجه، وجدان راحتسزلی حس
ایکسزین (قامیل) ایله سنی بلی قوتیشوردی . نه حرکاتی، نه ده کلماتی
نظر دقت آئنده ییله بولندیرمادی . دور ایدیشلکندن، تمکیندن او قدر
امین ایدی . بو مسعودیلردن خودکامقاسله ملئذ اولمقده بولندیرغندن
بو حال آتی هر درو خطدان و قابله ایدردی . دکانه معشوقه سی
درآغوش ایدلسی اصلاً ایجاب ائین وموجودیتی کندیسینه متعلق بولمیان
سار قادیلرکی بر قادی اولوردی . هرکس قارشیسینده آتی درآغوش
ایقامی اواریه تکرار کله مامک قورقوسندن ایلری کلبوردی . کندیسینی
پالکز بو اندیشه ضبط ایدیلوردی . بوقسه (قامیل) ایله والدسک تائی
مکمل صورنده اسنرا ایدمک ایدی . (ترز) ایله اولان مناسبی کشف
اولدییی تقدیرده تولد ایده بیلجک نتیجه قطعاً وجدانسه طوفیلوردی .
عادات کسندی برنده فقیر و حریص بر آدم بولنهجی اولسه فصل حرکت
ایدرسه اوله حرکت ائیکده اولدییی تئن ایدردی . سسکون کاذبی،
جرات احتیاطکارانه سی، بی غرضانه فقط اسنرا آمین اوضاعی بورادن
نشأت ایدیلوردی .

آئدن ده عصبی، ده ماثئر اولان (ترز) بر (رول) اویانعه مجبور
اولش ایدی . آکس اولدییی نیهلک کندیسینه وپردی قورنازجه سینه
مراثیک سابه سنده بو (رول) ی صورت مکله ده اویانوردی . اون بش
سینه به قریب بر مدت ظرفنده تأثیری حیط ایله عکین، طالعین کورنیکه
قطعاً قرار وره رک دروغنلک اغش ایدی . چهره سنی طوکش قانش
بر حالد کوسرتن بو میناله (ماسکه) بی یوزیه وضع ائیکده کندیسیتیه
او قدر کوجاک بوق ایدی . (لوران) دکانن ایجری کیریمجه آتی و قور
وترشرو، بورنی ده اوزون، دوداقلرینی دهالنه بولوردی . چرکین،
خرچین، ناقابل تقرب ایدی . بولکله برابر فعلیاتسده مبالغه ایچوره
دها یسولک بر معامله بارده ایله نظر دقتی جلب ایکسزین (رول) فی
اجرا ده دوام ایدیلوردی . کندیسینی (قامیل) ایله (مادام راکن) ی
اغفال ائیکده مرات آمین بر لذت بولیلوردی . (لوران) کچی حصول
مشتهیاتسین تولد ایدن عنویت عظیمه ایچنه طامش قانش، وظیفه دن
بی خبر دکل ایدی . سوء حرکتده بولندییی بئیکله برابر برالیه اولدییی،
بر عاشقی بولندییی زوجیه خاله سته کوسترمک ایچون سقره باشندن
قالبوب (لوران) ک آئزندن کوزجه او پک آرزوی وحشیانه سسنده
بولنوردی .

بعضاً بر طامع اذواق آئشین ذهنی استیلا ایتدییی صروده — (قودمیا)
اویانمقده کال مهارتی اولمقده برابر — عاشقی اوراده بولندییی، افشایی راز
ایکندن هیچ قورقیدنی وقت ذریق چاغیر مقصدن کندی بی منع ایدمادی .
ناکله ظهور اولان بوشطارانلر، پک ساکن طورمقده اولدیرغندن طولای
قرداتی قیزی ایتام ایده کفن (مادام راکن) ی زیاده سیله معسرور ایدردی .
کشف قادی بر طامع چچیک صافسیلری صائین آلهرق بولنله اولمقده سنک
بئیره لرینی طوناندی، صکره بو اولمبه یکی کاغذ بایشیدردی، بر خالی
ولزوی قدر برده ایله (پالساندر) آتاجندن سندالیله وساره ایستدی .
بو ترینانک کافه سی (لوران) ایچون ایدی .

طبیعت واحوال بو قادینی بو آدم ایچون وجوده کثیرمش، ایکسینی
یکدیکره سوق اغش کچی کورینوردی . مرئی اولان عصبی قادی ایله،
حیوانه سینه باشامقده بولنان موی اولک، ایکسینی عکرم باغلاش بر
(غروب) تشکیل ایدیلوردی . مقابلاً بر لرینی اکال و جایه ایدرلردی .
آقشاملری سقرده لامبیک صولوق ایدیلغنده (لوران) ک کشف
ومتیم چهره سی (ترز) ک ساکت ونا قابل نفوذ ماسکه سنک قارشیسینه
کورنلجه بولنرک اتحادسکی قوت حس اولنوردی .

بولر ساکن، لطیف آقشاملر ایدی . سکوت وایلیق ظل شفقان
ایچنده دستانه سوزلری پیدا اولوردی . سفرونک اطرافنده میقیقیقی
بر مسورنده اوطور بولوردی، (خاتمه الطعام) دن صکره او کونک پک
درلو اهمیتیز وقعاتنه، دویک کونک خاطراتنه، فرداتک توقعاتنه دائر
محاوره ایدیلوردی . (قامیل) خشنود ایدیش بر خودکام کچی سوء ییلدیی
قدر سور ایدی . (لوران) دخی آکانشه او درجه ده بر محبتنه مقابله
ایدیلورکچی کورینوردی . بئلرنده کات خالصانه تعاطی ایدرلر،
یکدیکره قارش حرکت خدیمچویا ده بولنورلر، بر لرینک نه آرزو
ایشدییی آکلامق اوزره یکدیکره نظر ایلرلردی . (مادام راکن)
مستریحانه بر چهره ایله، شغس ائیکده اولدییی ساکن هوا ایچنده،
حاز بولندییی بون آثار خوشگذرانیی چوچقنرینک اطرافنه ایشار
ایدردی . انسائک، بولری کوردیکه بر لرینی قلبیات قدر طایزه،
دوستقلرینک جمعی اولدیرغنه اطمینان ایله اعتماد ایدر، نیجه سنه لک اسکی
دوستلردن منشلر بر جمیت دیجکی کلبردی .

(ترز) بی حرکت دیکرلری کچی رهین استراحت اولهرق بو عادی
مسترله، بو بسم آمین رخاوتلره باقاردی . درونده وحشیانه خندلر
وار ایدی . چهره سی، بارد بر مسالک بورلک محافظه ائیکده اولدییی
حالدده بتون وجودی مستهزی بولنوردی . افراط شهوت کندی کندیه
« بر قاج ساعت اول یاتردی اوطوده نیم بر هنه، بریشان کسو اولدیرغ
حالدده (لوران) ایله سینیه بر سینیه ایدم .» دیر ایدی . سودای مجنونانه به
تخمس اولان او وقت عصرک کافه تفراتی درخاطر ایدوب حافظه سنده
تجسم ایتدیره رک او آئشین منظره یی کوزینک اوکندده بولنان یو وحس
منظره ایله قارشیلشدرلردی . آه! بو آدجکیرلی نه قدر آلدادیوردی!
بولری او درجه منظرانه بر حیا منظرلسله الداتقده اولدیرغندن طولای
نه قدر بختیار ایدی! اولماقده، ایکی آیم اودده، شوب اینجه بولمک
آرقه سسنده بر ارکی ایجری آیلوردی، ریشه اوراده قشیشات شدیده به
طالیوردی . (مابعدی وار)

معلم ناجی

(۱) - (ماوان) شرکت مرتبیه مطبعه سی — باب عالی چارده سی نومرو ۵۲

